

НАРОДНА БАНКА

СРБИЈЕ

Мере Народне банке Србије

Радован Јелашић - гувернер

Београд, 17. август 2007. године

Сви сигнали упозоравају да је неопходно предузети додатне мере рестриктивности у циљу смањења домаће тражње

- Фискална политика (2007):
 - Планирано повећање јавне потрошње за + 3,3% удела у БДП-у у односу на 2006., тј. ~ РСД 80 млрд.;
 - Досадашње повећање просека реалних зарада у првих 6 месеци ове године за + 24,4% (извор: РЗС) - план у Буџету РС свега +13,6%;
- Кредити привреди и становништву - убрзани раст кредита банака од РСД +116 млрд. у првој половини 2007 – цела 2006. година +107 млрд;
- Структурне реформе чекају стратешко опредељење нове Владе;
- Цене - уместо сезонски условљеног пада цена пољопривредних производа очекује се њихов пораст;
- Екстерни фактори нпр. цене нафтних деривата, раст референтних каматних стопа у евро зони, итд...

Проузрокују

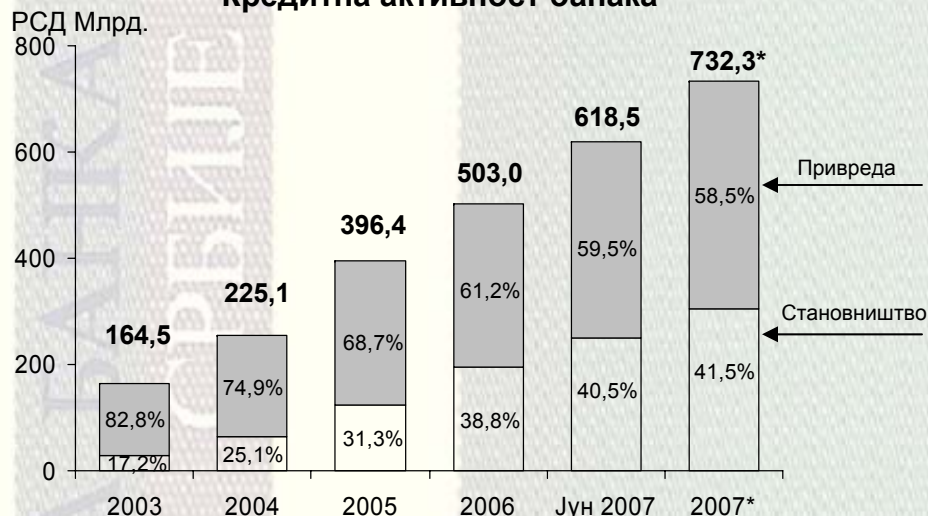
- Инфлаторне притиске
- Додатно погоршање текућег платног биланса

Актуелна кретања цена прехранбених производа имаће једнократни ефекат и неће угрозити циљану базну инфлацију за 2007. годину

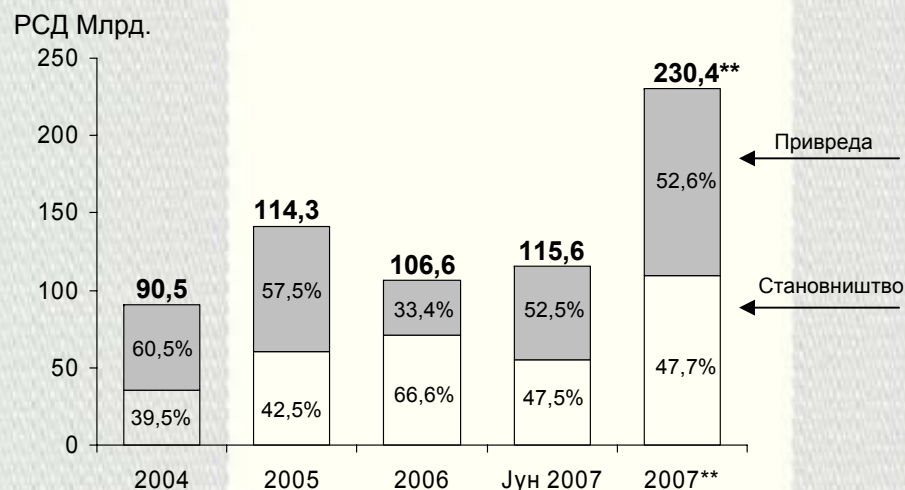
- Утицај раста цена пољопривредних производа на инфлацију:
 - I. Директан утицај на цене на мало:* Раст цена пољопривредних производа изазван овогодишњом сушом.
 - II. Индиректан утицај на базну инфлацију:* Иако не улазе у обрачун, цене пољопривредних производа доводе до раста неких од производа који улазе у обрачун базне инфлације (месо, уље...)
- Само у случају пораста инфлаторних очекивања могући су инфлаторни притисци на дужи рок;
- НБС ће реаговати на пораст цена пољопривредних производа само у мери у којој они доводе до пораста инфлаторних очекивања.

Наставак тренутног пораста кредитне активности могао би да угрози макроекономску стабилност!

Кредитна активност банака

Годишњи пораст кредитне активности

Структура кредита становништву

- Наставак постојећег тренда пораста кредитне активности – пре свега према становништву - знатно би угрозио макроекономску стабилност до краја године;
- Пораст кредита становништву за првих 6 месеци је близу укупног стања крајем 2004. године;
- Удео стамбених кредита има сталну тенденцију пораста!

* Пројекције за крај 2007. на бази раста у првих 6 месеци

** Пројекција пораста у односу на 31.12. 2006. године

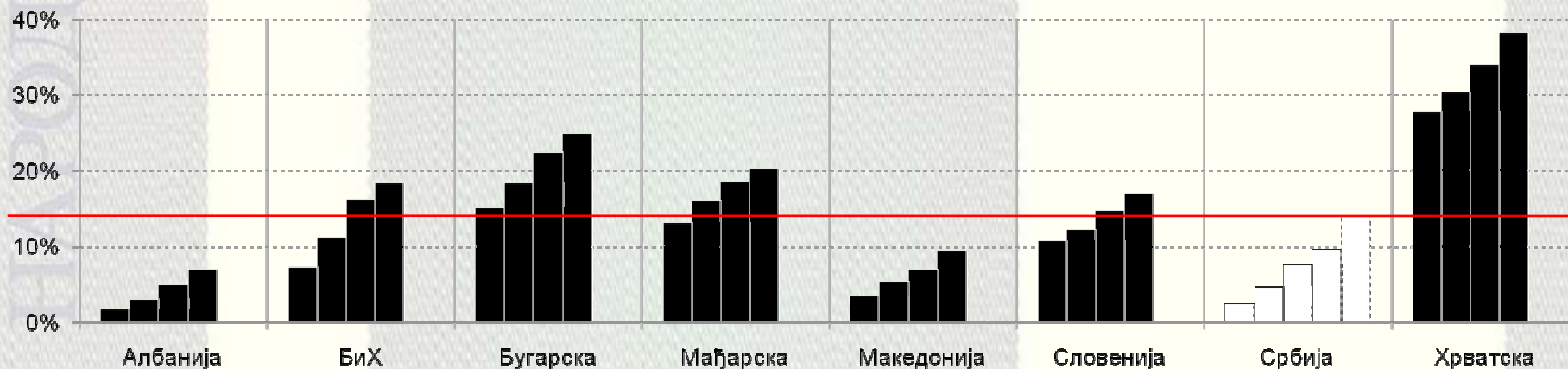
Србија убрзано сустиже земље у региону

Међутим, треба имати у виду и да Србија:

- Има најнижи рејтинг у региону ББ-;
- Значајне структурне реформе тек предстоје;
- Привреди потребна значајна средства;

	Рејтинг*		Процечан раст кредита становништву
	S&P	Fitch	2004-06 год
Србија	ББ-	ББ-	82%
Хрватска	БББ	БББ+	22%
БиХ	/	/	30%
Мађарска	БББ+	А+	27%
Бугарска	БББ+	А-	55%
Словенија	АА	ААА	25%
Албанија	/	/	80%
Македонија	ББ+	БББ-	50%

Учешће кредита становништву у БДП-у, за период 2003-2006

Извор: "S&P Sovereign Report" – јун 2007; "Fitch Rating" – веб сајт

1) Мере које ступају на снагу одмах

Мере	Очекивани ефекти
1) Ограничење временског рока ненаменских готовинских кредита становништву на 2 године Рок: 27. август 2007.	• Не прејудуцира коме ће банке одобравати кредите; • Смањује обим готовинског (ненаменског) задуживања; • Укида лошу банкарску праксу и мимоилажење 30/20; • Доприноси легализацији новчаних токова; • Даје брзе резултате;
2) Смањење лимита за бруто пласмане становништву са садашњих 200% на 150% Рок: 31.12.2007	• Благо успоравање раста кредита становништву - мера предострожности (данас свега 9 банака); • Јача капиталну базу банака; • Бруто пласмани искључују кредите пољопривредницима и предузетницима али укључују субвенциониране кредите (око РСД 11 млрд.)

Наведене мере НЕЋЕ утицати на ниво каматних стопа већ само на рок, а преко рока и на висину кредита којим се грађани могу задуживати!!!

2) Мере са одложеним дејством

Мере	Очекивани ефекти
3) Измене и допуне пондера ризика код обрачуна ризичне активе и ванбилансних позиција • укида се лимит од РСД 10 млрд. код пондера 125% и узимају се у обзир сва потраживања, • 50% за потраживања у РСД + хипотека, 75% за потраживања у FX + хипотека + нехећован дужник односно 125% за потраживања у FX + нехећован дужник (без хипотеке); • аналогија се примењује и на ванбилансне ставке.	• Адекватније процена кредитног ризика дужника; • Побољшање квалитета портфолиа; • Још један корак ка Базелској регулативи; • Већи удео динарских кредита, а са тиме и реалније приказивање цене кредита; • Хипотекарни кредити са гаранцијом НКОСК-а се искључују из обрачуна.
4) Смањење лимита код отворене девизне позиције са 30% на 20%	• Смањење девизног ризика банака; • Индиректно утиче на кредитну активност; • Јачање улоге управљања ризицима;

Наведене мере ће ступити на снагу до краја године и биће примењене средином 2008 године!!!

3) Уколико наведене мере не буду дале очекиване резултате, онда се планира

Активност	Ефекти / Када ће се спровести
5) Ограничење рока доспећа осталих кредита становништву (осим хипотекарних)	У случају да дође до значајног преливања из кеш кредита и мимоилажења 30/20
6) Лимит на рацио кредити становништву / орочени депозити становништва	- Стимулише штедњу и развој тржишта капитала - Повећава квалитет депозитног потенцијала (подстиче орочавање штедње) уз јачање конкуренције између банака - Захтева боље корпоративно управљање и управљање ризицима
7) Додатно скраћивање временског периода ненаменских готовинских кредита	

При избору мера НБС је водила рачуна и о томе да:

- Мере успоре брзину раста кредита а не да их зауставе;
- Наведене мере не утичу на ниво каматних стопа, већ само на рок а преко тога и на висину готовинских кредита;
- Мере допринесу легализацији новчаних токова ;
- 1/3 свих приговора на рад банака упућених Центру за заштиту је због кеш кредита, и то пре свега због
 - Накнадно уочене висине каматних стопа;
 - Немогућности или неисплативости превремене отплате и сл.
- Приче “стручњака” о социјалној улози банкарског сектора показале су се неистинитим – јер се са порастом плата повећава износ одобрених кредита ;
- Мере неће бити ретроактивне ;
- Да мере делују корективно на лошу банкарску праксу ;
- НБС је последње значајније измене у регулативи учинила пре више од годину и по дана.

Ове мере НБС су изнуђене и непопуларне, али Народној банци је и поверен такав посао!

- Мере су усмерене на смањење домаће тражње, смањење трговинског дефицита и јачање капиталне базе банкарског система и донете су уважавајући чињеницу да ...

“Оцењује се да ће улога монетарне политике бити нарочито важна у другој половини 2007. године, с обзиром да су релативно мале могућности за фискалну контракцију у овом периоду”. (Меморандум о буџету РС)

- Било би јако важно због одржања макростабилности, привредног раста и стабилности цена да и држава предузме сет мера из своје надлежности како би осигурала остварење циља зацртаног пре два месеца:

“Остварењу пројектоване инфлације од 6,5% крајем 2007. године, кључно ће допринети рестриктивна монетарна политика, стабилизација цена сирове нафте и контрола раста цена у јавном сектору”. (Меморандум о буџету РС)

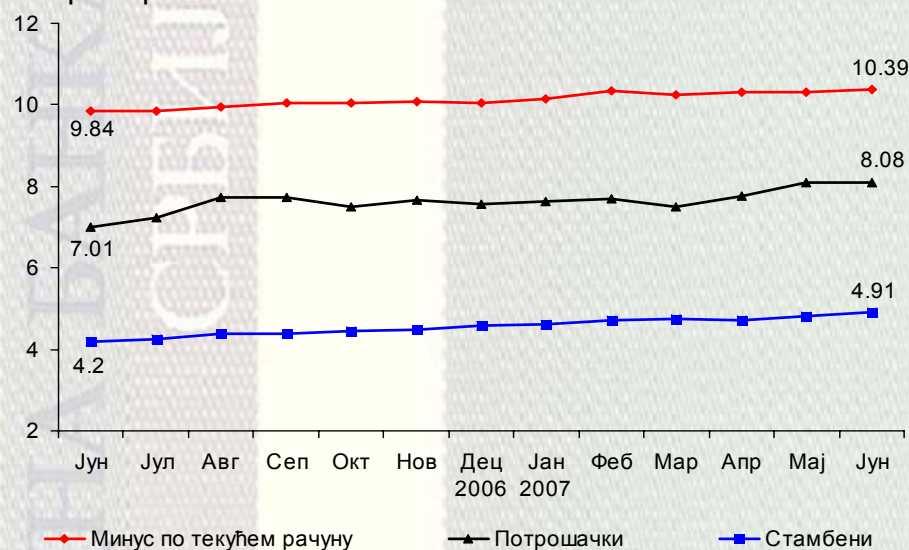
Састанак са банкарима пре доношења нових мера је јако значајан у циљу унапређења транспарентности

- Избегнут је ефекат изненађења јер је банкарима представљено шта могу да очекују;
- Омогућено је адекватније краткорочно и средњерочно планирање банкарима;
- Банкама је обезбеђен реалан период за усклађивање са захтевима;
- Покушано је да се банкарима објасне разлози за увођење мера, које (разлоге) могу да прихвате или пак не;

Каматне стопе у Србији се приближавају онима у евро зони!

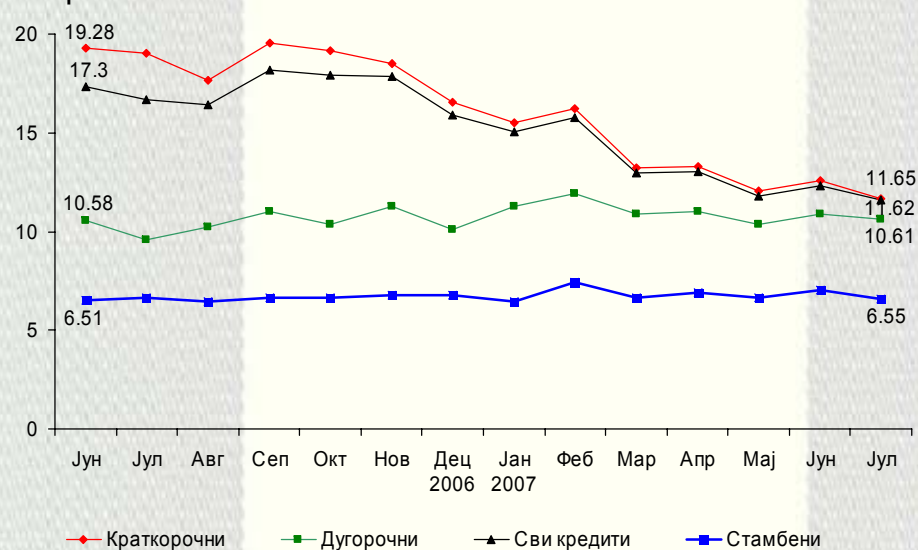
Каматне стопе МФИ-а унутар ЕМУ-е

Извор: ЕЦБ

Активне каматне стопе (кредити) банака

Извор: НБС

- Разлике у каматама још увек су високе али не онако драматичне како то појединци коментаришу;
- Камата на минус по текућем рачуну износи и до 20% код појединих банака у ЕУ.

Комуникација са јавношћу поводом седница Монетарног одбора

- Седнице Монетарног одбора два пута месечно (середина, крај месеца) према оквирном календару;
- На седницама средином месеца се неће мењати референтна стопа осим у случају ванредних околности (праћене кратким саопштењем);
- На седницама крајем месеца ће се и убудуће доносити одлуке о промени референтне стопе (праћене кратким мало детаљнијим саопштењем уз могућност одржавања конференције за штампу по потреби).

Хвала!

Информативни центар НБС

Позовите бесплатно

0800-111-110